

PTS synpunkter på remissen av digitalförvaltning.nu (SOU 2017:23)

Delbetänkande av Utredningen om effektiv styrning av nationella digitala tjänster

(Regeringskansliets diarienummer Fi2017/01289/DF)

Sammanfattande synpunkter från PTS

Post- och telestyrelsen (PTS) delar utredningens förslag avseende det samlade ansvaret och det är PTS uppfattning att en digitaliseringsmyndighet med en inriktning på den offentliga sektorn har goda förutsättningar att bidra till att Sverige kan nå det politiska målet om att vi ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter. PTS delar även utredningens bedömning och förslag om Mina meddelanden.

Viktigt för en framgångsrik hantering av uppdraget är, enligt PTS, att den myndighet som får uppdraget har möjlighet att ge frågan hög prioritet och att uppgiften får utgöra en väsentlig del av myndighetens verksamhet. Arbetet med att stärka digitaliseringen av den offentliga sektorn är omfattande och resurskrävande. Särskilt så då mycket av arbetet kan förväntas ske genom främjande insatser. Vid en jämförelse med de nordiska länderna ser PTS behov av att delbetänkandets förslag på storleken av verksamheten, såväl ur ett personellt som finansiellt perspektiv, bör analyseras ytterligare.

PTS vill även lyfta fram vikten av samverkan mellan den myndighet som får digitaliseringsuppdraget och PTS. Kopplingen mellan infrastrukturfrågor och digitaliseringsfrågor behöver ofta bli tydligare. Enligt PTS erfarenhet behandlas dock digitaliseringsfrågan och frågan om tillgång till infrastruktur allt för ofta som separata frågor i många nationella, regionala, kommunala och lokala sammanhang och inte som att de båda är tydliga förutsättningar för varandra. Infrastrukturens roll för digitaliseringens mångfasetterade möjligheter och de förutsättningar som behöver föreligga för att infrastrukturutvecklingen och

---

Post- och telestyrelsen

Postadress:
Box 5398
102 49 Stockholm

Besöksadress:
Valhallavägen 117 A
www.pts.se

Telefon: 08-678 55 00
Telefax: 08-678 55 05
pts@pts.se

digitaliseringen hanteras på ett samordnat sätt, kommer att vara viktiga att hanteras i samverkan mellan den myndighet som får digitaliseringsuppdraget och PTS.

Nedan kommenterar PTS särskilt vissa enskilda avsnitt.

1 Författningsförslag

1.2 Alternativ 1, Förslag till förordning om ändring i förordningen (2016:1023) med instruktion för Ekonomistyrningsverket

Webbutveckling

15 a §

För det fall ESV utses till ansvarig myndighet för digitaliseringen i den offentliga sektorn stöder PTS förslaget att såväl ansvaret för vägledning för webbutveckling som ansvaret för övervakning, rapportering, tillsyn och främjande, som följer av webbtillgänglighetsdirektivet, hamnar hos ESV.

Se mer utförligt resonemang i avsnitt 4.5.1

19 a §

PTS instämmer i att samverkan mellan myndigheter och andra aktörer är viktigt. Vad gäller vägledning för webbutveckling är det angeläget att det finns forum där myndigheter och andra berörda kan mötas och utbyta erfarenheter. Sådana forum ger också möjlighet till förankring och delaktighet i utformning av nya eller förändrade riktlinjer.

PTS vill betona vikten av användbarhet och tillgänglighet och föreslår därför att det görs ett tillägg i bestämmelsen som tydligt lyfter dessa två viktiga områden, i likhet med den skrivning som föreslås för informationssäkerhet och integritet i samma bestämmelse.

19 c §

PTS föreslår att bestämmelsen justeras på så sätt att det görs ett tillägg om tillgänglighet.

Nuvarande lydelse anger att PTS ska samverka med ESV i frågor som rör digitaliseringen av förvaltningen, personlig integritet och informationssäkerhet. Här vill PTS framföra att PTS även kommer att behöva samverka med ESV i funktionshinderfrågor ur ett digitaliseringsperspektiv. Enligt liggande förslag för ny funktionshinderpolitik ska PTS vara kunskapsmyndighet inom digital tillgänglighet, ett sådant uppdrag innefattar bl.a. webbtillgänglighet såsom t.ex. särskilda e-tjänster. Därtill har PTS ett uppdrag på funktionshinderområdet inom ramen för it-politiken.

23 a §

Se kommentar i avsnitt 4.5.9.

1.3 Alternativ 2, Förslag till förordning med instruktion för den myndighet som får uppdraget

5 §

Se kommentarer som lämnas under i avsnitt 1.2, 15a §. Samt även det mer ingående resonemanget i avsnitt 4.5.1.

11 §

Samma kommentarer som i avsnitt 1.2, 19c §. Digitaliseringsmyndigheten behöver samråda med PTS även vad gäller tillgänglighet.

14 §

Se kommentar i avsnitt 4.5.9

1.6 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2007:951) med instruktion för Post- och telestyrelsen

PTS anser att bestämmelsen behöver kompletteras med att PTS samverkan med ESV även ska innefatta tillgänglig informations- och kommunikationsteknik.

4 Ett samlat ansvar – bedömningar och förslag

4.2 En nationell digital infrastruktur

PTS delar utredningens förslag vad gäller att inte avgränsa begreppet nationell digital infrastruktur till vad som är politiskt beslutat utan ge utrymme för marknadsaktörer och sådant som inte är politiskt beslutat. PTS vill dock anförda att en nationell digital infrastruktur även bör ses ur ett internationellt perspektiv där andra aktörer än de offentliga tagit fram standarder m.m., vilka Sverige behöver förhålla sig till.

4.4 Förvaltningspolitik för en nationell digital infrastruktur

PTS instämmer med utredningen vad gäller de sju inriktningarna. PTS vill dock betona vikten av användbarhet och tillgänglighet och föreslår därför att det införs ytterligare en inriktning för dessa två områden. En ny punkt nr 8 med inriktning på användbarhet och tillgänglighet skulle kunna utformas i likhet med punkten 6, som särskilt lyfter fram att informationssäkerhet och integritetsskydd måste beaktas i varje skede av arbetet med att bygga ut den digitala förvaltningen. Enligt PTS uppfattning gäller detta även för användbarhet och tillgänglighet.

4.4.1 Behovet av tydliga och styrande mål

PTS instämmer i utredningens förslag och en period på 3-5 år får anses vara en rimlig tidshorisont att arbeta med för de konkreta mål som utredningen föreslår. PTS vill dock framföra att det även bör finnas ett mer långsiktigt perspektiv i målsättningarna eftersom vissa förändringar tar längre tid att genomföra.

4.4.2 Statens åtaganden i den nationella digitala infrastrukturen

PTS inställning är att statens åtagande är en viktig fråga men att det kan vara svårt att fastställa det i detalj i detta skede. Däremot vore det bra med exemplifiering på lite större detaljnivå än utredningen nu ger för att på så sätt få en bättre bild av vad det offentliga åtagandet kan innebära.

PTS uppfattning är att det förutom e-legitimation och säkra meddelanden kan bli aktuellt med förvaltningsgemensam hantering av till exempel fullmakter eller liknande behörigheter - till exempel som en vidareutveckling av Fullmaktskollen, som Pensionsmyndigheten och försäkringsbranschen tagit fram, eller efter mönster från Finland: signering och single sign on, e-arkivering m.m.

4.5.1 Ett samlat ansvar för digital infrastruktur och digitala tjänster

Samlat ansvar

PTS delar utredningens förslag avseende det samlade ansvaret. PTS uppfattning är att en digitaliseringsmyndighet med ett samlat ansvar inriktad på den offentliga sektorn har förutsättningar att bidra till att Sverige kan nå det politiska målet om att Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter.

Vad gäller samarbete och samordning med andra myndigheter noteras att PTS inte finns omnämnd bland de myndigheter som räknas upp. I nu liggande förslag till ny funktionshinderspolitik pekas PTS ut som en kunskapsmyndighet när det gäller digital tillgänglighet. Samverkan med digitaliseringsmyndigheten inom bl.a. detta område kommer att vara en del av den rollen. Därtill har PTS ett uppdrag kring tillgänglig kommunikations- och informationsteknik inom ramen för it-politiken, även på detta område behöver samverkan ske med digitaliseringsmyndigheten. Samverkan är även viktig i andra frågor som relaterar till PTS så som frågor om säker kommunikation, infrastruktur och integritet.

Webbutveckling – riktlinjer och vägledning samt webbtillgänglighetsdirektivet

PTS instämmer med utredningen vad gäller att den myndighet som ska tilldelas samordningsuppdraget bland annat bör erbjuda riktlinjer och vägledningar till de som ska utföra digitaliseringen i praktiken, dvs. verksamhetsutvecklare, digitalt ansvariga, beställare, interaktionsdesigners, webbredaktörer, systemutvecklare m.fl.

Webbtillgänglighetsdirektivet har starka kopplingar till vägledningen för webbutveckling och bör inte separeras utan vara samlade hos en och samma aktör. PTS bedömning är att såväl vägledningen som ansvar för de övergripande uppgifterna övervakning, rapportering, tillsyn och främjande som följer av webbtillgänglighetsdirektivet med fördel kan ligga samlat hos den myndighet som får ansvar för digitaliseringen i den offentliga sektorn. PTS kommer dock även efter det att ansvaret för vägledning för webbutveckling

tagits över av digitaliseringsmyndigheten behöva ha kompetens och kunskap om webbtillgänglighet (se mer i kommentaren ovan under ”Samlat ansvar”, samt avsnitt 1.2, 19c§ och avsnitt 7.1).

PTS uppfattning att digitaliseringsmyndigheten bör få i uppdrag att se till att det finns ett helhetstänkt kring vägledning för det offentligas digitalisering. I dagsläget finns det en flora av vägledningar, varav en är vägledningen för webbutveckling (webbriktlinjer.se). Ansvaret för dessa vägledningar är utspritt på ett flertal aktörer, t.ex. PTS, E-samverkansprogrammet samt olika sektorsmyndigheter.

En annan aspekt är att vissa riktlinjer är mer inriktade på den offentliga sektorn medan andra har en bredare målgrupp och berör alla samhällets sektorer. För det fall digitaliseringsmyndigheten inte själv förvaltar och utvecklar samtliga dessa olika vägledningar, pga. att dess ansvarsområde ska vara offentlig verksamhet, bör någon form av samordning ske med den eller de aktörer som ansvarar för de vägledningar som faller utanför digitaliseringsmyndighetens ansvar. Detta för att inte tappa någon pusselbit och för att kunna ta ett helhetsgrepp.

4.5.3 Analys, uppföljning och stabsstöd

Webbtillgänglighetsdirektivet ställer ett flertal krav på offentliga aktörer, bl.a. statliga myndigheter, landsting och kommuner. PTS uppfattning är därför att det är viktigt att den kommande digitaliseringsmyndigheten följer upp dessa krav på ett effektivt sätt. En sådan uppföljning bör därför ingå i uppdraget avseende ”analys, uppföljning och stabsstöd”.

4.5.5 Digitalisering, personlig integritet och informationssäkerhet

PTS välkomnar utredningens förslag om att frågorna om personlig integritet och informationssäkerhet ska utgöra ett särskilt prioriterat område i uppdraget för myndigheten med det samlade ansvaret för förvaltningen av nationella digitala tjänster (s. 135). Utredningen anför även att det är viktigt att det redan från början knyts sådan kompetens till myndigheten som behövs för att beakta dessa frågor (s. 124). Enligt PTS mening bör dock även frågor om offentlighet och sekretess ges motsvarande prioritet, eftersom dessa frågor påverkar de grundläggande legala förutsättningarna för digitalisering.

4.5.9 Råd för digitaliseringssamverkan

PTS anser att för det fall det inrättas två olika råd på digitaliseringsområdet - dvs. dels det digitaliseringsråd som statsrådet Peter Eriksson inrättade den 9 mars 2017, dels det råd som utredningen föreslår - är det viktigt att det är tydligt vilka uppdrag och roller dessa två råd har och att de det finns en samordning mellan de två råden.

4.5.10 Ansvarig myndighet – huvudalternativ

Det viktiga är, enligt PTS, att den som utses till digitaliseringsmyndighet kan fokusera och arbeta dedikerat, kraftfullt och målmedvetet med digitaliseringsfrågorna. PTS vill i detta sammanhang även betona vikten av användbarhet och tillgänglighet som viktiga frågor att arbeta med och lägga resurser på för den kommande digitaliseringsmyndigheten.

Vad gäller delbetänkandets förslag på personalstyrkan anser PTS att det kan vara lämpligt att starta upp verksamheten med den personalstyrka som föreslås. PTS vill dock framhålla att man inom en rimlig tidsperiod bör utvärdera bemanningsbehovet och vid behov göra justeringar. För att Sverige ska nå målet om att bli bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter, är det viktigt att de resurser som behövs, såväl personella som finansiella, tillsätts. PTS vill erinra om att det kan vara relevant att titta på hur det ser ut och hur man arbetar i Danmark och Norge. I dessa två länder är det betydligt större personalstyrka som arbetar med frågorna än den utredningen föreslår.

För det fall ESV utses till digitaliseringsmyndighet föreslår PTS att man ser över huruvida det behöver göras ett namnbyte för att bättre återspegla de uppgifter ESV får med ett utökat uppdrag på digitaliseringsområdet.

4.5.11 Ansvarig myndighet – alternativ lösning

Se kommentar i 4.5.10

4.6 Finansiering den nya verksamheten

Se kommentaren i 7.1

7 Konsekvensanalys

7.1 Förslaget om en myndighet med samlat ansvar

PTS vill uppmärksamma om att myndigheten tilldelades uppdraget om webbriktlinjerna (2015) utan att extra finansiering följde med. Vi ser därför gärna att dessa medel kvarstår hos PTS och inte, så som utredningen föreslår, att PTS ska avstå 3 miljoner kronor i samband med att ansvaret för vägledning för webbutveckling flyttas till den myndigheten som tar över ansvaret. Det bör också noteras att PTS inte fullt ut behövt nyttja den årliga ram om 3 miljoner kronor som regeringsuppdraget om webbriktlinjerna ger utrymme för. För det senaste året (2016) var kostnaderna cirka 1,7 miljoner kronor och för 2017 beräknas de inte heller överstiga denna nivå.

Beslutat av: Dan Sjöblom